

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFI-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.

Állásajánlatok és a közérdeklődő panaszok
származó lap szellemi részét illető
kérdések közlése: ide intézendők

Nonnamenten levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponta, a vasárnap és péntek kivételével.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szerda, augusztus 12.

155. szám

Vidéki pénzügyintézetek.

A napokban jelent meg Mihók Sándor „magyar compass“-ának 13-ik évfolyama, a mely az összes magyarországi pénzügyintézetek és vállalatok 1884. évi mérlegét tartalmazza.

E legújabb pénzügyi évkönyv megjelenése alkalmából és segítségével rövid pillantást vetünk vidéki pénzügyintézetekre, meg tudandó, hogy 1884-ben milyen volt fejlődésük. Előre mentek-e, vagy pedig a gazdasági forgalom általános lajlátlása következtében szintén hátra. Hogy most kiváltképen a vidéki pénzügyintézeteket vesszük szemügyre, annak az az oka, hogy a fővárosi pénzügyintézetek ugy is sok más alkalomból szóba kerülnek, míg ellenben a vidéki pénzügyintézetek egészen csendben dolgoznak és — adnak részvényeseiknek óriási osztalékokat.

A vidéki pénzügyintézetek között természetesen minden tekintetben (a dividendák óriásisa tekintetében is) legelső helyen az ugynevezett takarékpénztárak állnak, azután következnek a bankok, hitelintézetek és népbankok.

A mi általában a pénzügyintézetek üzletének mérvét illeti, mindjárt itt általánosságban constataljuk, hogy minden vonalon emelkedés látunk 1884-ben is. Emelkedett a takarékbetétek összege és emelkedtek a többi üzletágak is, és különösen emelkedtek a bankszerű üzletek (váltóra, folyó számlára való hitelezések stb.), a mely utóbbi körülmény mutatja, hogy vidéki pénzügyintézeteink is kezdik belátni, hogy nemcsak a belézés jelzőlog-hitelezés képezi feladatukat, a mit a budapesti intézetek különösen is jobban elvégeznek.

Az ugynevezett takarékpénztáraink, (melyek azonban tényleg a legtisztább betéti bankok) száma 1884. év végén 372 volt. Tizenkilenczetel több mint 1883. végén, a mikor csak 353 takarékpénztár volt az országban. A 372 takarékpénztárból 367 a vidékre esett. Ez óriási

szám, és csak abból magyarázható, hogy — mint említettük — a takarékpénztárak csak névleg takarékpénztárak, tényleg azonban bankok. Ugyanezért a takarékpénztárak reorganizációja, különösen a vidéken, halaszthatatlan teendőnek látszik.

Vidéki takarékpénztáraink mult évi mérlegeiből kiemeljük a következő főbb adatokat:

Részvénytőke	18.0
Tartaléktőke	8.8
Takarék-betétek	231.2
Váltókra adott kölcsön	122.4
Jelzálog-kölcsön	81.9
Kotelezvényekre adott kölcsön	17.7
Ertékpapir-vagyon	25.8

Megjegyzendő itt, hogy a takarékpénztáraknál levő betétek nem merítik ki teljesen a vidéki takarékbetétek összegét, mert — mint alább látni fogjuk — nemcsak a takarékpénztárak, hanem egyéb pénzügyintézetek is fogadják el a takarékbetéteket, és pedig tett ez utóbbiaknál a takarékbetétek összege 47 millió forintot.

A mi a vidéki takarékpénztárak nyereségét illeti, ez átlag a részvénytőkére 27 százalékos fructificálásnak felel meg, a mi érthetlenné teszi azt, hogy miért nem csinál Magyarország minden kapitálissal rendelkező ember a pénzéből — takarékpénztárt. Nincs ennél mai napság jobb üzlet. Némely helyeken plane arányosan megy a dolog. Hogy csak egy példát említsünk, itt van mindjárt — Aranyos-Maróth.

Bars vármegyének a sz. kvárisában vagyon egy takarékpénztár, 25,000 forintnyi hatalmas részvénytőkével, a mely is 1000 darab egyenként 25 forint név értékű részvény által idéztetett elő. Ennek a 25,000 forintos takarékpénztárnak mérlegében azt olvassuk, hogy kölcsön volt adva általa 1884. év végén 488,005 tehát majdnem egy félmillió forint váltókra és 267,990, tehát több mint egy negyedmillió forint ingatlanokra. Takarékbetétet pedig reá bíztak 553,425 fo-

rintot. Denique, így állván a dolog, ki merne csudálkozni azon, hogy e kitűnő pénzügyintézet már három év óta tisztelettel gerjesztő állhatatossággal 12 o. é. forintokat fizetett évenként mint osztalékot egy-egy 24 firtos részvényre, az az részvényeseinek ama bátorságát és vállalkozó szellemét, a melynek fogva 24 forintjait belé meríték fektetni a takarékpénztári vállalatba — 48 százalékoskálkkal jutalmazta.

Még számos más takarékpénztár gyümölcsözőteti tőkénének 40—60-szorosát. A fentebb közölt adatokból látszik, hogy összesen 13-szor annyit tesznek a takarékpénztáraknál a betétek mint a részvénytőkék.

A minisztertanácsból A minisztertanács tegnap ülése a közigazgatás reformja tárgyában benyújtandó előterjesztéssel foglalkozott. Mind a községekrol szóló törvény módosítására vonatkozó előterjesztés, mind pedig a törvényhatóságokról szóló törvény keretében eszközözendő változásokrol készült javaslat, melyben tudvalevőleg a főispánok állására vonatkozó nagyfontosságú intézkedések is foglaltatnak, beható tárgyalás alapját képezte s végleg szövegeztetett. A javaslatok az országgyűlés új ülészaka alatt a legelső benyújtandó előterjesztések közé fognak tartozni.

Panaszok a gimnázium ellen.

Dr. Öreg János, a debreczeni ref. főgimnázium ez ideig értesítőjében a gimnázium ellen fölfőhangzó panaszokkal foglalkozik. Röviden felel meg rájuk, de minden sora elárulja a művelt, modern pedagógust, ki nem annyira az intézményekben, mint a bennök uralkodó szellemben keresi és találja a hibát.

Valóban sohasem hallottunk a gimnázium ellen annyi kifakadást a nagy közönség részéről, annyi kifogást a szak-, legalább ugynevezett szakfőnök alakjáról. A szülék ugy találják, hogy ez iskola keveset gondol a gyakorlati élet követelményével, az egyetemi tanárok pedig a felsőbb oktatás sikerességét abból magyarázzák, hogy a középiskola kevés ismerettel és még kevesebb gon-

dolkodó képességgel bocsátja el kebléről a maga növendékeit. S szülék és szakemberek addig keresik e két nagyon is különböző bajnak kuforrását, míg reá találnak a kárhuzatos okra, a törvényes tantervre

Csak hogy a két fél a lehető legellentétebb szempontokból támad reá a tantervre. A szakemberek követelik a tanterv követelményeit, a szülék pedig sokalják. Ez utóbbiakhoz aztán hozzácsatlakozik a tanári karnak jó része és most közösen kitalálnak egy jelzőt, már évek óta hangzik vissza a tanügyi meg a nem tanügyi irodalomban.

A tultérhélés az, melyből a gimnáziumnak minden baja és büne fakad, A szülék azért támadnak a tantervre, mert sok olyan tárgyat szab a növendékre, melynek — szerinte — soha sem vehetni gyakorlati hasznát; a tanárok pedig azért haragudznak a tantervre, mert föltötte megsokasította a gimnáziumi tárgyak számát, ugy hogy annyiféle tudományban alapos ismeretet nem nyerhet az ifju, csak kapkodó felszínesség ragad rája. Meg kell tehát változtatni a tantervet, hangzik közönség és tanárok ajkáról a közös harezsi szózat, s valóban alig mulik csak esztendő is el, hogy ujabb meg ujabb kísérlet ne történék közoktatási ügyünk gyökeres reformjára, a tanterv teljes átalakítására.

Pedig nem a tantervet, nem az intézményt kell kifogásolni, hanem a kik hivatalos volna a tantervbe és intézménybe életet lehelni, a tanároknak és tanulóknak rejlik a baj.

A gimnáziumban a tanároknak egyharmada maig is oklevél nélkül tanít. Pedig a modern pedagogia magosra tüzte ki a gimnázium célját. Halljuk csak, miként fogalmazza azt dr. Öreg. A gimnáziumnak általános műveltséget kell adnia, vagyis „studását és öntudatos feldolgozását mind annak, a mi szépet, jót és igazat ekkoráig az emberiség érzett, gondolt és eszelekedett a végből, hogy általa nemünk állapotát szebbé s jobbá tegyük.

— A meddig te szeretsz, — felelt a nő a szenvedély elragadtatásával, — addig nem érzek semmi szükségét. A koldus kutyájában is boldog tudnék lenni veled.

— De én nem akarok koldus lenni; — tört ki a nemes báró ből a bosszúság.

A nő némán fordult el. Ervin báró haragosan járt egy darabig föl-afá a szobában. Bántotta őt Idának az az együgyű beszéde. Hisz ő bizonyára jó férj, szerető udvarias férj, de megkívánja, hogy az asszony-nak is legyen esze Holmi regényes bolond ideák a kutyahórl, fekete kenyérről, nem valólk jőzan eszü embereknek. Idának kell szokni az ilyen számárságokról.

Mindamellett megsajnálta a fiatal nőt, a mint látta, őt némán, busan egy sarokba ülve. Odament hozzá megzörögatta arcát:

— Ugy-e édesem megteszed, elmégysz apárhoz bocsánatot kérni?

— Nem, — viszonzá a nő, fölemelve komor, lángoló arcát.

Ervin báró kalapját fogta s dühösen csapta be maga után az ajtót.

III.

A második bocsánatkérő levélre sem érkezett válasz.

— Mondtam ugy-e! — dühösködött Ervin báró, — hogy alázatosabban kellett volna írni a levelet?

Most már csak a személyes találkozás segíthet Haladéktalan el kell menni Idának. Mennél tovább húzzák, halasztják, annál veszedelmesebb. Nagyon rossz hírek szállonganak, az öregről. Neki adja magát a tivornyázásnak. Azt mondják, hogy a multkor a nagykálói vásáron kilencezer forintot kártyázott el egy este.

De még rosszabb dolgok is következhetnek. Az hallatszik, hogy ott Kállóban valami színésznővel ismerkedett meg. Az ember

A Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata. —

A Petőfi.

Comme en quittant la bonne et gèneuse hôte
Qui lui fit place au feu dans la froide saison,
Un pauvre voyageur, soudain pris de tristesse
Baise au front longuement l'enfant de la maison.

Ainsi nous, les français, hôtes de la Hongrie,
Vers toi des fleurs en main, nous sommes accourus,
Soldat-poète, o fils si cher à ta patrie,
Qui pour elle chanta et pour elle mourus.

Oh! bruler de génie et périr à la guerre!
Se dresser en tirain, n'avoir pas de tombeau!
Mais je ne te plains pas et t'envie, o mon-frère!

Nul sort plus que le tien n'est héroïque et beau.

À l'endroit on le nombre érasant ton courage
Tu mourus, pour entrer dans l'immortalité
Aujourd'hui, j'en suis sur, pousse un rosier sauvage.

Poète de l'amour et de la liberté!

Un sauvaga rosier ou vit encore ton âme!
— Et quand, auprès de lui passent deux fiancés

Ta fleur que l'amoureux donne à la jeune femme
Rend plus doux leurs serments et plus chaud leurs baisers.

Et quand, par les beaux sons, le rossignol s'y pose

— Le rossignol, ce libre et pur chanteur ailé,
Il est comme enivré du parfum de ta rose,
Et chante éperdument sous le ciel étoilé.

Budapest, à 11. Aout. 1885.

François Coppée.

Petőfihez!

— François Coppée. —

Mint a szegény utas, kit zordon tél-Időn
A nyájas háziasszony szelid tűzhelye véd,
Mig arca elborul halk bacsut venni jön,
Es homlokon csókolja a háznak gyermekét.

Ekép sietünk hozzád, Magyarhon francia
Vendégei, kezünkben virágok dus füzere,
Hozzád, óh! költő-harcos, hazád kedvenc fia,
Ki énekeltél néki s meghaltál bátran érte.

Lángész hevében égni s meghalni csataterén!
Fenn állni büszke ércben s porladni sir nekül!
De nem sajnállak érte, —: irigyellek őt testvérem!

Ember dicsőbb, szebb sorsban itt lenni nem részesül!

Hol nagy szivedre gázolt vérszomjas csócselék,
S meghaltál, hogy ne halj meg többé soha, soha,
Ested helyén bizonynyal vadrózsza bokra ég,
Oh! szerelem s szabadság fenséges dalnokai!

Vadrózsza bokra, melyben szép lelked még virül!
— S jegyepár arra bolygván, mit ifjakezetör:
Virágodtól a kedves hób szerelme gyul,
Az esküben több báj lesz, a csókban több gyönyör.

S ha enyhe alkonyon ott ül a csillagány,
— Szármas, szabad kis dalnok, ki bokrod megie —

R szket, megittasul rózsádnak illatán,
S dalol, dalol büvölten a csillagok felé!

Ábrányi Emil

A SZERELEM SÖTÉT VEREM.

Eredeti elbeszélés.

Irtá.

VERTESI ARNOLD.

(Folytatás.)

A könny végig gördült a fiatal asszony arcán, de nem jött utána több csepp. Az előbb még könnyben uszó szemek most haragtól és büszkeségtől villogtak.

— Ne ved szememre, a mit éretted eszelekedtem? — szól lihegő remegő hangon.

— De édes anygylom, én nem vetem szemedre, — viszonzá a férj vállonva — csak szeretném már egyszer rendbe hozni a dolgunkat, mert ez sokáig így nem maradhat. Mi a manóból élünk, ha az öreg ki nem békül s meg nem nyitja az erszényét?

Pillanatról pillanatra fenyegetőbben villogtak a nő szeméi.

— Hát azért vettél nőül engem?
— A férj türelmetlenül rágicsálta körmeit.

— Na, na micsoda beszéd ez? Hisz tudod, hogy nekem nincs annyi jövedelmem, hogy ugy elláthassalak, a mint óhajtanám s te joggal megkívánhatod. En szegény hivatalnok vagyok, fizetésemem kívül nincs egyebet.

— Hát azért aggódol? kiáltott föl a nő hevesen átölelte férje nyakát. — Ne félj, én kész vagyok tűrni veled szegénységet és nyomort is, ha kell.

A férj nem állhatta meg, hogy egy csókot ne nyomjon kis felesége forró, piros ajkaira.

— Lásd te kis bohó, hisz ez nagyon szép töred, hogy ugy szeretsz engem, — szóló aztán. — En is szeretlek. De az életnek ezor követelése van s nekem kötelességem gondoskodni arról, hogy te szükségét ne szenvedj.

Az általános műveltség tehát nem csak az értelem magas fokra való fejlesztéséből áll, hanem az erkölcsi és akarati erők összhangzatos kiművelését is feltételezi, ami azt teszi más szóval, hogy a valódi műveltség ember tiszta, nemes erkölcsi jellemmel bíró ember.

Se magas cél elérésére a gyakorlat nem mutat utat; — az egyén tapasztalás nem nyújt eszközöket; az elmélethez kell fordulni, mely tudományosan kijelöl minden lépést, melyet a cél felé tennünk kell, s általános pszichológiai és erkölcsi törvények szerint íté meg minden eszközt, melyet alkalmaznunk szabad és kell; csak az elmélet állpíthatja meg az egyöntetű eljárást, a szigorú methodust. De éppen az elmélet, a methodus az, mitől tanáraink jó része irtózik; mindegyik egyéni tapasztalatára hivatkozik, s a methodikust, minthogy nem érti, megvetéssel, sőt gunnyal illeti. Széjjel baj nagyon el van terjedve, mert nemzeti sajátságából folyik.

A magyar sohasem tudott megbarátkozni a theoriával. Ellensége volt a hadügyben és a politikában, a gazdaságban és kézműves ségben.

Már Zrnyi, a költő panasolja, hogy a magyar katona nem olvas hadi munkát és nem hallgat a taktika parancsszavaira. „Régi az ellenségre!” ebből áll a legfőbb tudománya vezérnek, közvitéznek egyaránt. Hát a politikában mily megvetésben részesültek az elvek, mily csufszággal halmozták el egy Eötvöst, egy Csengeryt, egy Szalayt, mert doctrinaire-politikát mertek üzni. S a gazda, a magyar gazda mit sem becsül oly kevére, mint egy gazdasági tanintézetet. S még Jókai is az „Uj földesur”-ban minden humorát összeszedi, hogy a praktikus gazdával szemben egy könyvből tanult ekonomot nevétségessé tegyen.

A magyar iparos pedig talán csak most az országos kiállítás után kezdi majd belátni, hogy a mai kézművesnek több képzettségre is van szüksége, mint sem hogy csak a régi megúj ipartörvény ellen fellátokat szerkeszteni a kormányhoz.

Valóban közoktatásunk sem fog addig felvirágozni, a gimnázium elleni panaszok sem fognak addig elhallgatni, míg a tanárok le nem vetkőzik idegenkedésüket a theoriától, míg methodust nem tanulnak, meg tudományosan képzett, modern pedagógusokká nem válnak.

Azonban bár minden gimnáziumi tanáruk telemekedik is hivatása magaslatára, kevés eredményt fog elérni, ha a gimnáziumi képzés alkalmatlan anyagával kell vesződnie, ha a gimnázium továbbra is zsufolva marad odanemvaló elemekkel. Mert tudni való, hogy noha a gimnázium általános műveltségre törekszik, mégis külön társadalmi osztályt van hivatva nevelni, azt azt osztályt, melyre a

nemzet szellemi vezetése vár, mely a törvényhozókat és kormányzókat, a bírakat és tanárokat, a testi és lelki gondviselőket foglalja magában. Ennek az osztálynak bizonyára a legjobb elemekből kell szervezkednie, olyan növendékekből, kiket az iskolai eszközök előteremtésében anyagi nehézség nem gátol, s a mi fontosabb, a kik a család köréből jókora intelligenciát hoznak magukkal. Ez nem azt teszi, hogy szegény ember fia vagy paraszt szülék gyermeke a gimnáziumba ne lépjen, hanem azt, hogy csak a kiválóbbja, az, a ki a vagyonszámba könnyebb, kedvezőbb helyzetű szorgalmával pótolhatja és a ki különösebb értelmi tehetséget állít. Hat szemben az intelligens családbeli tanulóknak szélesebb látókörével, érettebb felfogásával.

De a mi gimnáziumaink, köztük a debreczeni is, meg van tömve a legszegényebb és a legmivelteletlenebb osztályhoz tartozó gyermekekkel, — kiknek szellemi fejlettségük nagyon alacsony áll és a kik a gimnáziumi oktatás színvonalát is nagyon alávonják. — Mert hogyan is érhetne el a gimnáziumi oktatás fényesebb eredményeket, mikor a tanuló egyrésze tankönyvvél sincs becsületesen ellátva, mikor magán olvasmányhoz, pedig a nyilvános tanításnak folyton a magán olvasmányra kell támaszkodnia, a lehető legrikábbban jut. Hogyan is felelhetnének meg a gimnáziumi tanulók magasabb mértéknek, mikor a tanulók jó részénél az iskola mi segítséget sem várhat a családtól, mikor a tanuló jó része oly körülmények között nő fel, hogy szabad idejét köznapi munkára kell fordítania. Egyiket az atyja mezei gazdságában alkalmazza, másiknak a műhelyben vagy a boltban veszi hasznát, miközben a növendék az érzelmenek és gondolatnak egészen sodródik, mint a minőt az iskola tárt eléje. Ilyen anyagból ne csudálkozunk, ha a legavatottabb kéz sem tud mesteri művet gyúrni.

A debreczeni főgimnázium is — azt hisszük, legalább az értesítő adatai úgy mutatják — sokat panaszkodik az alkalmatlan anyagra. — Már a tanulók rendkívüli nagy számából következtethetjük, hogy sok a gimnáziumba nem való elem — Különben is ha 70—80 tanuló szoruló osztályba, sőt sem lehet sikeres tanításról. Csakis így érthetjük a bukottaknak feltűnő nagy számát. A növendékeknek majdnem egy ötöde elégtelen osztályzatot nyert; s a mi még meglepőbb, az érettségi vizsgálatra jelentkezőknek csak két harmada állotta ki a vizsgálatot: holott ha egy tizedrészt elesik az érettségén, az már elegendő szám.*

A tanárkarnak, hogy ilyen abnormis állapotok elő ne fordulhassanak, kötelessége volna a gimnáziumba lépő tanulókat szigorú felvételi vizsgálat alá fogni, az első egy-két

* Az érettségi vizsgálat gyöngeségeért nem annyira a debreczeni iskolát, mint a vidéki csanakgimnáziumokat érheti vád. Mert a hetedik osztályba tömegesen töltödnak a vidékről a tanulók, a kik bizony ritkán ütnek meg a debreczeni törzsnövendékek szellemi színvonalát és a kikért azt gyakran le is kell szálltani.

A kalap titka.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

De már azt kikérem, hogy a hadnagy ur a te vendéged volna, ő nekem is vendégem, mert nem te hozád, de a házhoz szálott, ennek pedig én is tulajdonosa vagyok. Nézzé meg az ember.

A hadnagy nem tudott hova lenni e meglepő szives fogadtatás miatt, odament a házinőhöz s annak kezét megfogva, így szöjt: ugy van, én mint tapasztalom, nemcsak ur bátyám vendége vagyok, hanem a házini is vendégének tart.

— No ha az én vendégem is hadnagy ur, úgy kérem sétáljon be velünk a másik szobába.

Atmentek, hol a sürgölődő Judith az asztalhoz az utolsó széket tette.

— Leányom Judit, — szöjt az apa bemutatva azt, — ejnye el is feledtem kérdezni, hogy hívják öcsémet.

— Katzu Mihály ur — nyilatkozik a leány hirtelenkedve, de a mint e nevet kiereszté száján, tüstént megbánta, mit arca elpirulása igazolt.

A hadnagy köszönőleg emelé szemét Juditra, de az nem vette észre.

— Újünk le öcsém, itt foglaljon helyet, az az anyjoké, az meg a Judit leányomé, mutogatván a székekre.

Helyet foglaltak, Judit a hadnagy mellé jutott.

K. délyesen folyt a józú vácsonya alatt a társalgás, mibe Judit is belevegült néha-néha, de annál ritkábban emelt szót minél gyakrabban vette észre, hogy a hadnagy szemé az övét keresi.

Tizenhat évvel a leány szive már néha néha sajátságos helyzetbe jut, így volt ezzel most Judit is, de okát nem sejté.

évben a növendékeket majdnem kiméletlenül megrostálni, és főképp a szüléket idejekorán figyelmeztetni, hogy gyermekeiket tereljek más pályára, urysis elég szükségét látjuk a képzett kereskedőknek, iparosoknak és földműveseknek.

Ismételjük, nem az intézményekben rejlik a baj. A tanárok majd belátják, hogy sikeres oktatáshoz föltétlen szükség a pedagógiai képzettség, az elméleti methodika, s ha majd a szülék megértik, hogy nemcsak a gymnasium, hanem más iskola is nyújthat gyermekeiknek üdvösséget, akkor megszűnnek a gymnasium ellen hangoztatott panaszok. Debreczenben 1885. aug. 9.

Dr. Kardos Albert.

A fővárosból.

Budapest aug. 11.

Ma hajnalban négy órákor megérkezett a fővárosba a bolgár fejedelem és néhány újságíró kivéve senkisémet tudott róla semmit, mert most akárhány ide, nehezen kelhetne érdeklődést a francziák és művészek mellett, a kiket rendkívüli lelkesedéssel környeznek mindenfelé.

A francziák fogadtatásának minden egyes részletéről igen kimerítő tudósítást közölnek a fővárosi lapok, azért és ismét inkább apró pletykások írására szprítkezni.

Ma reggel megérkezve egyenesen a Hangli kioszkba siettem, a hol naponként a francziavendégek találkozó helye van. Kilenc óra tájban kezdtek gyülekezni a kitünő vendégek. Jött egy borotvált arcú, elegáns szép ember, akit meg nem szűnő kedves mosolylyal: ez Coppée a nagy francia költő; szeméi bágyadtak voltak a sok utóll, mulatást, de azért ragyogtak a lelkesedéstől és az ifju tüztől. Jött, ment egyik ismerősítől a másikhoz, sürgött forgott s lebilincselő szeretetreméltósággal, kitünő figyelemmel volt mindenkihez egy két szava. Egy másik borotvált arcú poczkos öreg ur: (Szigeti József emlékeztet) Ulbach. Ott jön egy harmadik francia, csinos bajszszal és hosszú, világ érő hajjal: Massenet; a negyedik ismét borotvált arcú. Kérdeztem nem kell már hogy kiesoda. Bizonyosan író; kitalálom, hogy Dreyfuss. Igen az. Egy francia csupa udvariasságból bizonyosan nem arulná el azt a mit én most el akarok árulni: de hát én nem vagyok francia s tudom azt hogy a „Debr. Ellenőr” olvasónői szívesen olvasnak néha a nem szép férfiakról is, ha azok olyan nagyhirű emberek Dreyfuss. Nos, a mit én róla el akarok árulni, nem egyéb mint az hogy ő kiállt első alkalpcaival, nagy füleivel, fekete fogsorával, esetlen alakjával... nem valami szép ember.

Ezt a hírlapok nem irták meg, a photographia pedig, mely róla meg fog jelenni, bizonyosan szépiteni fogja.

De kell-e Dreyfussnak szép embernek lenni. Olyan embernek, aki megírta „A kis vihar” s számos szellemes vigjátékokat. „A kis vihar” a télen nálunk is előadták, Krechányi és Pálffy játszották.

A kioszk előtt ültek egy asztal körül Ulbach szomszédságában gr. Teleki Sándor Türr tábornok, Pulszky Ferencz sat. — Teleki Sándor sok buzgalommal mutogatott a francziáknak egy cifrára kivarrut kostyókat, a melyet a vendégek mint érdekes specialitást különösebb figyelmökre méltattak. De

egyesem alhatta meg megjegyzés nélkül. E pillanatban csoport képződött, melynek körpontja Coppée volt. Felolvasta azt a költeményt, melyet holnap fog elszavalni a Párfi szobra alatt a megkoszorúzásnál. Tüzzel, lével, lelkesedéssel olvasta a hangzatos szép sorokat, melyek a magyarok legnagyobb költőjét dicsőítik.

A verset a fővárosi hírlapok a bré n y i Emil fordításában csak csütörtökön fogjuk közölni, azt hiszem, hogy én előbb is hozzájuthatok akkor megtáviratozom. (L. a Tárca rovatot.)

Feltűnt nekem, hogy a mieink közül a tegnapi nagy mulatozásban többen kidőlték már, úgy hogy ma már kevesen környezték a francia vendégeket, kiket különben mindenütt óriási lelkesedéssel üdvözölnek.

Ebbe a levél írásába olyan késő kezdtem bele, hogy félbe kell hagynom, ha azt akarom, hogy a mai postával elmenjen.

Végezetül azonban nem állhatom meg, hogy fel ne ébresszem az olvasók kívánságát. Szavahihető helyen azt hallottam, hogy holnap vagy talán holnapután egy szenatós politikai hír fogja meglepni a közönséget. Valószínű, hogy holnap megtáviratozom, egyelőre azonban még mélyen titkoljak a hírt.

Kiss Vitéz.

A francziák Budapesten.

A francia vendégek hétón az országos mintapinczéből az orsz. kiállításra mentek, s a házipar pavillonjában több bevásárlást tettek. A főváros pavillonjában pedig az összes francia-magyar társaság lefénypékeztette magát. A nemzetközi kiállítás és a közlekedési minisztérium pavillonjának megtekintése után a társaság nagy része szét oszlott. Este tiszteleltre zsutó-lásik telt ház előtt dísz előadás volt a nemzeti színházban. A jelenlevő Coppée és Dreyfuss és még Molliéretől adtak elő kisebb darabokat; u. m. Coppée „kremonai hegedüsét”, Dreyfuss „Fekete frakkban” és „Egy kis vihar” cz. vigjátékait. Felvonások között a vendégek csak nem valamennyien, Lesseps is, lementek a színpadra az elragadóan játszó P. Markus Emiliának köszöneteket és tetszésüket kifejezni. A zenekarból pedig a francziák egy óriási aranyozott koszorut nyújtottak fel Markus Emilianak az évad legpompásabb virágaival. Coppée és Dreyfuss a lelkesült közönség többször kitapsolta.

Előadás után fényes estély volt az irók rendezve a muzeum előcsarnokában. Az estélyen mintegy 300-an jelentek meg nők és férfiak vegyest Ezen mulatság a Budapestre érkező idegenek fogadási programjának rendes sablomból hatalmasan kivált eredetiségével, újdonságával s frappans hatásával. A főváros négy legjobb cigány bandája huzta; nem csoda tehát, hogy a mint a rendkívül érdekes képet nyújtott évének vége lett, (300 közül csak 80-nak volt üllőhelye, a többi állva fogyasztotta a libacombot, ceirkeszárnyat) s a budai dalárda is elénekelte gyönyörű dalait: Escailier, a peintrearchitecte ugy neki bevált, hogy Pulszki Károlynéval rá kezdte a csárdást. A jó példa gyújtott s Lebra-seur, Lermina a tánczoló közé álltak. Türr tábornok nem széthette tétlenül, oda ment a tánczosok közé, mire a közönség hosszantartó harsány éljenci által üdvözölve Lesseps is, a 82 éves agg, a tánczoló közé lépett s Pulszki Márkus Emiliával eljárt a csárdást. Tegnapi vendégek a budai várakat tekintették meg,

Nem találkoztak csak a reggelinél.

Palinkás jó reggelt öcsém! siet elébe vágni Vágosi, s szorítja meg kezét Mihály-nak, almban nem volt háborubban? mert lássa én úgy vagyok vele amit nappal csinálók, almban folytatom.

Voltam bizony én ur bátyám! az ellenség megis vert. Juditra tekintvén.

Az álomnak az ellenkezője szokott bekövetkezni — szöjt közbe a házi nő — meg lássa hadnagy ur hogy győzni fog, hogy is ne egy huszár, még pedig egy magyar huszár.

A hadnagy arca vidult a nő beszédje folytán.

Helyt foglaltak a reggelinél, mint az este Judit mellé ült.

Alig kezdtek el a reggelizést, lép be a káplár, jelenti, hogy készen vannak az indulásra, csak még a hadnagy ur parancsát várják.

Ily hamar így sietnek! hangzott három ajkáról egyszerre, legjobban megütötte a hadnagy fület a Judit sohajszérű hangja. — Egy negyed óra múlva távoznak, felelt a hadnagy a káplárnak, ki a társaságot köszöntve távozott.

Hát csakugyan mennek kérdé Vágosi.

Mennünk kell uram bátyám, a katona nem a maga, de a haza embere, ő vele a haza parancsol ennek engedelmeskedni kell, én is katona vagyok én sem vagyok a magamé hanem édes hazámé.

Az asztalt elhagyva a szives család minden tagjával kezelt szorítva pattant fel a folyosó előtt álló lovára s még egyszer katonásan köszöntve távozott ki a kapun s tünt el a falu azon utczájára a hol a fiúk a meg rakodott szekerek mellett már utkészen várták.

(Folyt. köv.)

nem tudhatja, mi telik ki az ilyen elkeseredett öreg embertől.

Ennek elejét kell venni mihamarább. Ida siessen, mert majd ugy fordulhat, hogy elkésnek Nincs az a nagy vagyon, a mit el ne lehetne költeni, főképp ha a kártyán kívül még színésznők is segítnek hozzá.

De Ida még mindig vonakodik. Wilburg Ervin báró minden okos beszéde falra hányt borsó marad. A makacs asszony nem akarja belátni, hogy az embernek olyan szép vagyonsért érdemes volna megaláznia magát, nemcsak az édes atyja, hanem még egy idegen előtt is.

Egyszer aztán igazán beütött a veszedelem. Az öreg Sárny Miklós hallatlan botrányt követett el. Feleségül vette azt a színésznőt,

Ervin báró a kaszinóban hallotta s először hinni sem akarta, oly borzasztónak, oly képtelennek tünt föl az előtte. Talán csak vele tréfálnak. Hanem a mint hazafelé menet közben találkozott a megyei főnök ő nagyságával, az is megszólította:

— Hallotta már azt a rettenetes hírt? Az apósa tökéletesen megbolondult.

A báró szomorúan intett fejével:

— Milyen szegény a családra!

Tébolyodottak kellene bíróság kimon datni. Vélté a főnök ur, Azt hiszi miképp törvényeszk helyet adna a kérelemnek, gondnokság alá helyeztessék az öreg. Doktor Sturmann is lehetne beszélni, az igen is loyális ember. Kiállthatná a bizonyít any. A főnök ur maga is jó lelkismerettel tanuskodhatná, mert mikor utólszor ott járt Sárny Miklósnál, az az ember már egész a háborodott volt.

(Folyt. köv.)

a hol megmut jobbkézet. A gada őket, u attól. Félte Redouteban r a hol számos Lesseps felkö első magyar k egyekzik kife tendő tize fia lesz Istvá kereszleteti. fogadták. Ma kikhez tegnap már, ugy hogy ma már kevesen környezték a francia vendégeket, kiket különben mindenütt óriási lelkesedéssel üdvözölnek.

— Fran posten levő fr órákor a Párfi nek talapatat el. A tizezre éljenet és t pey tetőpontj költő Coppée nyőri kötemez ő ünnepele Perezekig tar ezik allig G

— Lasztva. Tisz vedegylet eln honvedegylet tekitettel sz melyek a f. lésről a tago ezen orsz. gy halasztatott

— A 3 2. és 3-dik z zenekarral eg szörménybe u

— Kas helyét még a kerületi közg Révész Batin baton tartott alaján már t. test. A fizeté A tanszékelt kell foglalni.

— Tüzo tüztöltő egylet baton este ta sos nyári m nevezni szokt külön megüiv részt venni a ti díj lefizet kitett ivre, a most is kitán számmal van oly díszes kö tekintetben s ság az itt ta mögött. A p szakácsa Sch sul sorakozik gala-ka s ny sok csak pün hogy tudnia hány vendégr

— Az e javára szepté ban rendezen mükedvelő el György t. tán az első e jogászok h hivottak figy és szives érd van szó, mel lelkesedését A programm kisebb körü ezen értekezl

— Kik paripait? A órnagy négy el a lovásárs gyám által. k kort” Kerek hadnagyé lett eza, 8 éves t Kornél, a ló részvény társ „Gyöngyike” Elek Mihály „Hámodi” 22 többször vitt faj, 159 c m kerskedő bírt

— Leán gibb és legto nevelő intézet né érnőé, a éveken át a hiszen oly so latorban gazd nó nevelését. új tanu már már ekkor m

Budapesti
KIALLITÁSI SORSJEGYEK á 1 frt

4000
nyeremény

Főnyeremény
készpénzben csak 1% levonással

100.000 ft

továbbá 20.000 ft 10.000 ft értékben

11 sorsjegy 10 frt

Kiállítási sorsjáték-kezelősége Budapest, Andrassy-út 43.

3467 th.
1885

Arverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy Sinay Károly végrehajthatóan Sinay Gábor
végrehajtást szenvedő elleni 4000 ft. tőkekövetelés és járuléka
iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék ter-
ületén levő és Mike-Pécs községben fekvő a 120 számú
tjékben foglalt ingatlanoknak Sinay Gáborra illető felerézőre,
melyeknél a C. 3. alatt, özvegy Sinay Károlyné Dávidházi
Karolina javára bekebelezett szolgálmi jog érintetlenül fog ma-
radni az árverést 7983 ft 30 kr. zennel megállapított kikiál-
tási árban elrendelte, és hogy a fenneb megállapított ingatlano-
k az 1885. évi augusztus hó 31-dik napján délután 3 óraker
a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiállítási áron alól is eladni fognak.

Arverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának
10%-át vagyis 798 ft 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz.
42 §-ában jelzett árolyammal számított és az 1881. évi nov-
ember hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet
8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezé-
hez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a
bánapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított
sz. bályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben a kir. törvényszék, mint telekkönyvi
hatóságnak. 1885 május 18-án tartott üléséből.
Szücs István
h. elnök.

Árverési hirdetmény.

Debreczenben 1885. július 23-án
elhalt öz. Mózes Lajosné, Mojzes T.
rézia hagyatékához tartozó ingóságok
árverésen eladása a Debreczen városi tek-
árvaszék 5574/1885 á. ü. sz. végzésére
elrendeltetvén, annak a helyszínén ki-
várad-utca 2099 sorszámú háznál leendő
megtartására határidőül 1885. évi augusztus
hó 14-ik napjának délelőtti 9 óráig
kittizetik.

Debreczen 1885 augusztus 11.
ifj. Körner Adolf.
jegyző.

Magy. kir. államvasutak
16492/85. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága alábbi talpfa váltó és külön talpfa
szükségletét 3 évre biztosítani szándékozik.
A szükséglet a következő:

Mely üzletvezetőség részére	Évenkénti szükséglet.							
	I.		II.		III.		I., II. és III.	
	rendű							
1886	bikkfa							
	tölgyfa							
1887 és 1888.	közbenso	csatló	közbenso	csatló	közbenso	csatló	közbenso	csatló
	talpfa, darab,							
Budapest		5000	32000					220
Losoncz		4000	24000	3000	20000	1200	3800	216
Miskolcz		6000	22000	800	5500			310
Szolnok	160000	8000	25000	300	1500			234
Kolozsvár		9000	36000					204
Arad		8000	17000					208
Szabadka		4000	17000					86
Zagrab.		6000	37000	4400	18000			221
Enné fogva pályafen- tartási célokra 1 évre	160000	50000	210000	8500	45000	1200	3800	1700
Uj építkezésekre a központi 1886. évre pályázat részére			64500					1170
a déli vona- lok részére			37000					306

Az ajánlatok f. é. szeptember hó 15-ig az anyag és leltár kezelési szak-
osztálynál benyújtandók a bánapénz pedig szeptember hó 14-ig leteendő.

A közelebbi határozmányok valamint szállítási feltételek a fennebb érintett
szakosztálynál és valamennyi üzletvezetőségé megtekinthetők, vagy az ellőbeni-
től megszerezhetők.
Budapest, 1885. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

BRÉB GYÓGYFÜRDŐ.

klimatikus gyógyhely és természetes és kénes ásványfürdők.

A mármarosi tátra Guttin havas tövében 2400 láb tenger fölötti magasság-
ban, és bük és hársfaktól s több ezerre menő eszesos fenyőtől körülövedve feks-
szik. A fürdő környékét nagy kiterjedésű fenyő és ősb lomb erdők borítják. — Le-
vegője per Exce lence haván, hőmérséke ritka egyenletességű, július havában: 20—21 c.
tesz ki.

Az elő és utó idényben u. i. július hó 30-ig bezárólag, valamint au-
gusztus hó 20-tól kezdve, mérsékelt áru Pension nyitattik,
ugy mint: szoba, ételmezés mely áll; regg lre: kávé vagy chokoláde sütemények,
ebédre: négy forás, estelire: egy sült étel és sajt a közös tablánál, továbbá: fürdő
(hevi ut kénes ásványfürdő) szükséglet szerint és felszolgálat, személyenként havi

60 frt vagy fél hóra 30 forintért.

A fődényben, július hó 1-től augusztus hó 20-ig a záruk a helyi viszonyok-
hoz mérten szerények.

Az intézett féle nyáron egyaránt nyitva áll, s átu-
tazóktól enát is kényelmes szobát és jó ellátást kap-
hatnak.

Posta közlekedés naponta egyszer.
Vasut állomás M. aros-Sziget, honnan Bréb gyógyfürdőbe
2 és fél—három óra alatt könnyen eljuthatni.

Fürdő orvos: Dr. Kenessey Károly Budapestről.
A fürdőre vonatkozó felvilágosítással megkeresés esetében szívesen
szolgál.

A fürdő-igazgatóság.

A „Debreczeni Ellenőr“ t. olvasóihoz.
A tartós rozsz Oroszországba való kiküldési viszonyok miatt kénytelen
vagyok, tetemes nagy

LÓ-TAKARÓ

raktárama, mely takarók 185 cm. hosszúak, 115 cm. szélesek,
különös tartósak, sűrű fonásnak és a mellett puha gyapjú szövete-
ből és így ágy- és fürdő takaróknak is legjobban alkalmasok, min-
den áron eladom és küldök

1 darab 1 frt 55 kr,
utánvétellel.

F i n k e r - t a k a r ó k

világos-sárga aljjal, piros és fekete csikkal 180 cm. hosszúak, 115 cm széles d a r a -
b o n k é n t 2 frt 50 kr, a m d d i z a r a k t á r t a r t .
Nemetsző minden akadály nélkül visszavetetik. Leveleket

Orient-Export-Bureau D. 1.
Wien, Favoriten

czim alatt kérünk.
Bizonyítvány. Kérek postával 24 darabot önnek takaróiból, melyekkel
igen meg vagyok elégedve. Azok valóban igen szépek és észszerűek és mindenütt
tetszetek.
Románovszky I. Kotameya vasúti állomás.

UJ ÜZLETNYITÁS.

Alulírott van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki köz-
zönségnek becsis tudomására hozni, miszerint a helybeli pia-
czon Biedermann E. ur házában egész ujjan berendezett

**női divat-, kézmű
és rövidáru**

üzletet nyitottam.
Kereskedésemet akkép rendeztem be, hogy a jelenkor
igényeinek teljesen megfelelhessenek.
Több évi tapasztalatom után a kereskedői pályán azon
szerencsés helyzetbe jutottam, hogy árucikkeimet a

legolcsóbb forrásokból

és
tekintelyes árcsökkentéssel

szereztem be, a melyeket viszont
méltányos árak

mellett fogok elárulni.
Midőn bátor vagyok a n. é. közönség becses figyelmét
főlhívni, egyidejűleg kötelességemnek tartom kijelenteni azt,
hogy jelszavam

ÉS MÉLTÁNYOS ÁR
és

PONTOS KISZOLGÁLAT
leendő; a n. é. közönség becses pártfogó-ába ajánlvá magamat.
Debreczen, 1885. Augusztus hó,

Tejjes üzlettel

KISS LAJOS.

UJ ÜZLETNYITÁS.

Sz. keresztős
E. SIM
háza
HIR
alja név
valamint a
n. n. közl
M. e
A k
Keleti
utak a ko
peticzió tag
jak utazni,
télmi, né
giai tanulm
konoly és
mely kiváló
a r. n. néz
kán-félszig
ditió tagj i
thold, Ink
Réthly Lás
három hóra
Az ez
tandó terül
rég 1-t fel
meddig hoz
szá ad kez
nyos társas
Afrika kiku
fél-zigeter
hóla talál
megakartak
utrakeltek,
mennyre
egyes vic
kiváló font
hogy a leg
D. humajár
g. czpontta
d. m. és Li
n. l. — me
tunk magu
a nélkül,
ná zhattuk
Monat
monopolium
e. yes áruc
mely ezált
a Bukán-
vargásoka
de a ért l
hogy évrő
előnyt kü
nyok össz
Most
fél-zigeter
A Debr
A SZE
Kéret
olyan emb
loyális cou
lágos, hogy
A bá
kényes. A
— Egyébk
Ervin
jól a dolgo
hogy a so
egy kövér
sával pörk
változtatni
s egy-zke
Most
Greg az eg
követett e
a szigora
a kiltástan
nár vége
jut mindg
Péld
birtokot.
Es legalát
Késő
is vizsake
hagyja el
kalandra
mát a ház
De a
san beszé